

ივერიის

თ.წ.	ზან.	კ.	თ.	ზან.	კ.
12	10	6	10	6	10
11	9	5	9	5	9
10	8	4	8	4	8
9	7	3	7	3	7
8	6	2	6	2	6
7	5	1	5	1	5

„ივერიის“ ტელეფონი № 227.

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

დღესასწაულების გამო შეძლები ნომერი გამოვა კვირას 13 აპრილს

ადრესი: კუთხე ბარონისა და ბაზრის ქუჩისა, სახლი თ. დ. კ. ი. მუხრან ბატონიშვილისა, № 7/1
ტელეფონი № 444.

ფუტბალი

ალმა-ვიციის მაღალაზრი იხილება კლბი იაზარ საუკეთესო ლ. რ. ი. (ვიციის) ლ. რ. ი. ისელება აქვე გამოცხადი პასეები „სულის“ ქარხნისა; კერძი და კერძის საღებავები; ფეხილები და ყველაფერი სამზადისი პასეისა, — და აგრეთვე ღვინოები, არყები და სასმელები ადგილობრივი, რუსეთისა და საზღვარ გარეთისა. (მ-94-3)

ახალი ამბავი

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებას უკვე მოუვიდა ბაჭყალიაძის ფული, რომელიც ამ ქალაქში გამართულ ქართულ საღამოდან დაჩრჩნდა. სულ მიღებულია 2264 მ., რომლის ზოგი წერა-კითხვის საზოგადოებისა სსარგებლოდ არის დანიშნული, ზოგი მომავალ საქალებო სასწავლებლისა და დანარჩენი სხვა საქველმოქმედო საქმეთა სასარგებლოდ.

სამიკროსკოპო სადგური ღორის ხორცის გამოსაყვანად, რომ ღორთეულთა ხომ არ არის ავადო, რომელიც ქალაქის საყასბოში იყო გამართული, დაუკეტიათ. რადგანაც ამ ემად ღორს აღარა ჰქოვედა, ღორის ღორებს-კი გამოსაყვანად ქალაქის ღორთეულთაში ჰგზავნიან.

რადგანაც ტფილისის ყასბები ქალაქის საყასბოს ახლოს ინახვენ ღორებს, სადაც ისინი, სხეთა შორის საყასბოს ვირ-თავებსაც სქემენ და აქედან ღორთეულა ვრცელდება, სასანიტარო და სექიში ინსპექტორი ბანი სტეფანავი სთხოვს ტფილისის პოლიციისტიერს, აღუკრძალოს ყასბებს საყასბოს ახლოს და

გება თავის გასამართლებელი საბუთები. შეიძლება იგი თავის გამართლება საზოგადოებამ არ შეიწყნაროს, თავისი შეუწყნარებლობის კანონიერი საბუთებიც წაურდგინოს, მაგრამ ამ ნებას მიიღვ ვერ წავართმევთ კერძო კაცს და, მართალიც ვიქვით, არც მისი საბუთებია ჰემპირტის საფუძველს მოკლებული. იგი წვერია საზოგადოებისა, რომელსაც აზრად აქვს თავისი წევრების ცხოვრების განკარგება და გაუმჯობესობა, მათი დაცვა მტრებგან, და როგორც წვერის ასეთის საზოგადოებისას, ყოველს კერძო კაცს აქვს უფლება მოიხიზოვოს საზოგადოებისგან მჭრუნველობა და არა ჯალათობა. მე დანაშაული იმიტომ კი არ ჩამიდნია, რომ ძალიან სასიამოვნო იყოს დანაშაულის ჩადენა. არა, იგი გამოიწვია ათასგვარმა მიზეზმა.

მე წვერი ვარ საზოგადოებისა, მომამორბოვს მიზეზები, მომამორბოს ყოველივე, რაც დანაშაულის ჩადენის სურვილს აღმიძრავს; ავსა ერთ ვარ, უთუოდ მშობიარე მწყურია, რატომ არა სცდილობს საზოგადოება განაკარგოს ცხოვრება ყოველის ინდივიდუუმისა ისე, რომ არც ერთს არ ჰმოიღოს; კაცის მკვლელობა ვარ — უთუოდ ამ იმიტომ, რომ ჩემი ღირსება შეგზადდეს და სხვა საშუალება არა მქონდა თავის და-

აგრეთვე მტკვრის ნაპირს თვით ქალაქში ღორების შენახვა.

სპარსეთიდან იუწყებიან, რომ რადგანაც სპარსეთში სხვა-და-სხვა უწყსობა დაიწყო და ახალის შაჰის მუზაფარ-ედინის მოკვლეა ჰქონდათ განზრახული, ამის გამო მისი უღრღმეულსობა სპარსეთის შაჰი მუზაფარ-ედინი ამ ვახუშტის აღარ წვეა ევროპაში სამოგზაუროდ, ეს მოგზაურობა შემოდგომისთვის გადასადლო.

ქალაქის თვით-მმართველობის სასწავლებლებში გაკვირებულ მოსწავლეთა დამხმარებელ საზოგადოების ანგარიშოდან სჩანს, რომ 1 იანვარს 1896 წ. საზოგადოებას ჰქონია ფულად 4,108 მან. და 93 კაპ. წარსულის წლის განმავლობაში საზოგადოებას 1,922 მან. და 59 კაპ., იმეფ წლის განმავლობაში საზოგადოებას დაუხარჯია 1,082 მან. და 89 კაპ. 1897 წ. 1 იანვრისათვის საზოგადოებას დარჩენია 4,948 მან. და 67 კაპ.

ახ. მიომბ. გაუფონია, რომ წელს ზაფხულს კავკასიაში ჩამოვიდნენ მიწად-მოქმედებისა და სახელმწიფო-ქონებთა მინისტრი ა. ს. ერმოლოვი და მიწად-მოქმედების სამინისტროს დეპარტამენტის დირექტორი ბანი ხომიაკოვი.

სფერავად, ან ისევე სიმშოლისა და წყურვილისგან გამოვეყულო, ან სხვა რისამე საზოგადოებისგანვე შექმნილი უმსგავსებისა და ურგოობის შედეგია, ან სულით ავადმყოფი ვარ, მაშინ-კი უნდასვი, მიწამულ ვერც ეს ერთი. მაგრამ მეორე უფრო მეტიც თავის გასამართლებელი საბუთებიც წაურდგინოს, მაგრამ ამ ნებას მიიღვ ვერ წავართმევთ კერძო კაცს და, მართალიც ვიქვით, არც მისი საბუთებია ჰემპირტის საფუძველს მოკლებული. იგი წვერია საზოგადოებისა, რომელსაც აზრად აქვს თავისი წევრების ცხოვრების განკარგება და გაუმჯობესობა, მათი დაცვა მტრებგან, და როგორც წვერის ასეთის საზოგადოებისას, ყოველს კერძო კაცს აქვს უფლება მოიხიზოვოს საზოგადოებისგან მჭრუნველობა და არა ჯალათობა. მე დანაშაული იმიტომ კი არ ჩამიდნია, რომ ძალიან სასიამოვნო იყოს დანაშაულის ჩადენა. არა, იგი გამოიწვია ათასგვარმა მიზეზმა.

მეტყვიან და სარწმუნოება ორივე თანხმად გვიმტკიცებენ, რომ ჩვენც კოლეის შეუღლით ვართ: პირველი ამბობს, რომ ჩვენ ვიყავით და ვართ პირუტყვი და პირუტყვეულის გრძობებთ აღსაყვანი. მართალია, მას აქედ რამდენიმე ათასი წელი გავიდა, მაინც ჩვენში მხეცური ბუნება არ უსუსობდა და დამინათა არ გავიწყდებოდა. სარწმუნოებამ ამბობს, რომ არა გამოიღოს ხეშან ხენეშან ნაყოფი კეთილია, აღმისი შვილი ცოლად იღონია და ცოლდის მოღვმეო. მაშინ ასევე, ყველაფერი მოკლებით ვართ და არ შეიძლება, რომ ყველა წვერი საზოგადოებისა რითიმე შემკოდ არ იყოს. ხოლო რაღაც შემთხვევამ, ჩემმა უბედურებამ მარტო ჩემი ცოლდები დაგანახავა მე მუშაობ, განა შემძლიან ამ გვარს სამართალს დავემორჩილო, განა შემძლიან ასეთი უსამართლობა კანონიერად ვიკნო. თუ სხვას იცავ ჩემგან, რატომ მე, შესწავლ წვერს, არ მიცავ ამ სხვისგან, რო-

მამულ-დედულის განკარგების განყოფილებას დევნით შეუტყობინების კაცისათვის სარწმუნო წყლების ინსპექტორისათვის, რომ მიწად-მოქმედების სამინისტრომ გადასდო 5,000 მ., რომელიც უნდა მოხმარდეს ამიერ-კავკასიაში წყალ-დღობის წინააღმდეგ ღონისძიებთა ხმარების საქმესაო.

მიწად-მოქმედების სამინისტროს ამ ემად სჯა-თათბირი აქვს იმის შესახებ, რომ ქ. კატერინოპოლისა, ქუთაისისა და თელავს დაარსდეს რუსეთის შინაურ ფრინველის მოშენების საზოგადოებანი.

5 აპრილს ქუთაისის გუბერნიის ხონის სარწმუნო წყლის ოლქის თანამდებობის აღმასრულებელი ამოურჩევითა: მირაბად ი. ს. შარაშიძე, ამის კანდიდატად ვ. ლ. ლომობირაძე, ასეთს წვერებად: ნ. ი. ნიკოლაძე; თ. გ. კ. წულუკიძე და რ. გ. ლომობირაძე.

გაზ. „კავკასია“ სიტყვით, კავკასიის მთავარ-მართებლის თავ. გოლიკინს ტფილისის გუბერნატორისთვის წინადადება მიუცია, რომ კავკასიის საფლოქსერო კომიტეტთან ერთად ღონისძიებნა გამოარკვეოს ბლეკოტისგან კახეთის ვენახების დაზარალების წინააღმდეგ სახმარებლობა.

როგორც „ჩერ. ვეს.“ გვაუწყებს, ბათუმის მოურავს ბ. ანათიანს

მელიკ კიდევ უფრო საშიშია ჩემსედი იმით, რომ ყელსა გვრის დამეჩემდ და გისპობს ყოველსავე ღონის წინააღმდეგისას.

ეს კიდევ არაფერი, მაგრამ რატომ გვიწყდება თვით შენ, მოსამართლე საზოგადოებავ, როგორც კრებული ცოდვითა, როგორც შეერთებული გუნდი ადამის ცოდვის ნაყოფი, ცოდვიანი ხარ, ცოდვის გზას აქამდის ვერ ასცდენიხარ, თვით შენ ხარ დანაშაულს ათსგვარ ბორებებისა და როგორც მარტო მე დამსაჯო, მარტო მე დამტანჯო, რათა დაარწმუნო სხვები, ვითომ მათს მშვიდობით მოუფლობისათვისა მჭრუნვავო.

გონიერი და სინდისიანი არსება სამართლიანად აღტყინებულია, სასამართლიანად არის გამოწარებული და იმის სიტყვებს ჩვენს დროში, ეხლანდელი საზოგადოების წინაშე, რომელსაც თავი მოაქვს, რომ ქრისტიანულს პრინციპებზედ არის აღტყინებული, ქრისტეს მოძღვრებით სულადგმულს და ამ მოძღვრებას აღიარებულს და თავყნას სცემს, — ამ საზოგადოების წინაშე დანაშაულის ამგვარს სიტყვებს დიდა ძალა აქვს, შეურყვევლი საბუთი აქვს ხელში — ქრისტესავე სახარება. ან უთუოდ ვეღარ არ თქვენგანი, პირველად მათ აღტყინებ ქვა მაგსხედ, უთხრა იესომ მწიგნობართა და ფარისევლთა, რომელსაც მრუშე დედა-კაცი მოუყ-

რედაქცია: ნიკოლოზის ქუჩა, 21. ტფილისა. გაზეთის დასაბარებლად და განცხადებთა დასახელებლად უნდა მიმართოს რედაქციის და წერა-კითხვა. გაზეთს. საზოგადოების კანცელარია. ფასად განცხადებების: წველბრივი სტრუქტორი პირველ გვერდზედ 16 კაპ., მეორეზედ — 8 კაპ.

გუბერნატორიდან დამეში მიუღია, რომლითაც აცნობებენ, რომ ბათუმში ახალ საავადმყოფოს გამართვა მთავრობის მიერ ნება დათვლულ იქნა. ამასთანვე ქალაქის ოცია ათასი მანეთის დახარჯვის ნება მიუცია, რომლის შესახებ თქვენ შუამდგომლობდითო.

ეს ფულები, გაზეთის სიტყვით, შვი პირის წინააღმდეგ ღონისძიებთა ხმარების უნდა მოხმარდეს.

ს. საფრეული (კახეთი): ეს ერთი კვირაა, რაც აქ ცული დარბეია; მოშვებულულმა წვიმიანმა და ცივმა დღეებმა მოგვარებულ თავი. ახლომასლო გარბეი მთლად თითრად დათვალა და თითქმის სოფლებამდის ჩამოაწვია თოვლმა. დამ-ღობობთ ცივად 5 აპრილს, დამე რთივლიც ვაგვლო მიწაზედ. ხალხი ძოიარ-სუსტს და ათოხას, რომ ვაზი და ხეხილი არ დაზარალდა. თუ ეხლო დაზარო ვაზი და ამ აწ გავრცელებულს ვაზის სხედა სხვა ავადმყოფობას ეს ვეღვალა და დარბეია, სოფლად გვიღობობთ? დღეს-კი, კვირას-ღობობის დღეს, კარგი მზიანი დღე ბოვიდა, მაგრამ საქმობა ცივო.

ამჟამინის სამხარებრო საზოგადოების წევრთა კრება.

კვირას, 6 აპრილს, კავკასიის საზოგადოებრობა საქუთარლო საზოგადოებამ ბრწყინვალეთ იღლესაწაუ-

განეს, რათა კეთილ დავეყოლოთ. მაგრამ ის გუნდი ფარისევლთა ქრისტეს სამცდულად მოსულნი უფრო სინდისიანი გამოდგნენ, ვიდრე დღევანდელი არა ნაკლებ ფარისევლი საზოგადოებავ. იმთავან ვერც ერთმა ვერ ვაგმდელ ქვა ესრლო იმ დღედაკისთვის; დღევანდელი საზოგადოების წევრნი-კი თავის დანაშაულებ მომშენ ქვასაც არ აკმარებს. მაშროგორ დავებწოთ თავი ამ საგანს, რა ვიფიქროთ, რა მოვავგაროთ? როგორ მოუაროთ თავი ასეთს უთანხმობებს — საზოგადოებას, ერთის მხრით, აქვს უფლება დანაშაულის წვერის დასჯისა; მეორეს მხრით, საზოგადოებას არა აქვს ეს უფლება, რადგან იგი უფრო ცოდვილია, ვიდრე ყოველივე დანაშაულე, თუ გინდ იმი-თაც, რომ ყოველდღე თავისი წვერის დანაშაულში წილი უღევს.

გონიერი და სინდისიანი არსება ყოველთვის ისეთს გამოწარებული ყოფნითა, როგორც ბ. ანათიანისპირულმა ვაგვრით აღნიშნა თავის უკანასკნელს ცხელდებო: ჰგზამობს, რომ დღლისა ცხელდების დანაშაულისათვის და თან გულე უკედება, მისი გრძობა სამართლიანობისა აღმუთოებულა; რადგან ისეთები სჯიან, ვინც იმანზედ ათსჯერ მეტად დანაშაუნი არიან.

გონიერი და სინდისიანი არსება ემნობთ თავის ხვედრს, ხოლო დასა-

ფალესტონი

ნაწარმო

შენთა თვალთა ჯადოებრობამ მომხიბლა და შემბოროლა, გული გრძობის ზღადა მიქცია, ჰკე-გონება დაჩრდილია, ვენება დღესად დამომონა, თონესავით მავიბილია, საკირის ცეცხლში დამხუჯა და ქვა ისე დამარბილია.

სხორკება და ხელოკნება

ერთა საგანა წყნობასა (გუდღენი თ —) (დასასრული *)

ჰო და ბაასი იმიტომ განვარტეთ, რათა დავგენახებინა მკითხველისათვის, რომ რა მართიაც უნდა შეხედოთ საზოგადოებას, მას უფლება აქვს დასაჯოს დანაშაული ინდივიდუუმში.

*) იხ. „ივერიის“ № 69.

ლა თავის არსებობის 33 წლისთავი. ამ კრებულზედ სხვთა შორის მებღალ საყურადღებო მოხსენება წიკითხა თავმჯდომარემ მას საზოგადოებისა ექიმისა. ა. სახაროვი: „ღვინის მაგნებელი მოქმედება ადამიანის აგებულობაზედ“. ექიმმა სახაროვმა მოახსენა კერძო, რომ თანამედროვე ჰიგიენა ვერ გაიკეთებს მკვიდრს საფუძველს, თუ სამკურნალო მეცნიერებთ არ იხელმძღვანელა ამა თუ იმ კანონების დადგენის დროს. ჰიგიენისათვის იღწვიან მომეტებულ ნაწილად ქიმიკოსები, რომლებიც იკვლევენ რა ამა თუ იმ საგანს, კაცის განმარტობისათვის უყენებლობას იმაზედ ამყარებენ, თუ რამდენი და რა ზომის ნაწილები ნივთიერება ამა თუ იმ საგანში. ექიმთა სახაროვი არ თანაუგრძობს ამ გამოკვლევით განმარტების განმარტობისათვის სპიროსაგნისა. სრულად უყენებელია ადამიანისთვის მარტო მითისა და მინდვის სუფთა ჰაერი, წყაროს წმინდ და წყალი და ყველა ის სასმელ-საჭმელი, რომელშია ილდნავი არის არ მოიპოვება რაიმე მაგნებელი ნივთიერება. ამიტომ ცოტა რომ იყოს სასმელ-საჭმელი მაგნებელი რამ, მიანც ცუდად იმოქმედებს ადამიანის სხეულზედ, ნელ-ნელა, უაშინველად, მაგრამ ძლიერად და ბოლოს უფროსად კაცის აგებულება, რომ სხეულს აღარ შეუძლიან ბრძოლა ავიდმყოფობასთან და ავიდოდა მძიმედება-და და ექცირება ამა თუ იმ სენსა. ამისთანა მაგნებელი ნივთიერება ალკოჰოლი, რომელიც ნელ-ნელა და შეუშინველად იმორებს მთელს სხეულს ადამიანისას. დასამტკიცებლად ავიდოთ თუნდა ორგანიული არსება ერთის უჯრედისაგან შემდგარი, რომელსაც მოხმებდნენ თუ არა ალკოჰოლი, მაშინვე კვდება და მთელი ადამიანის სხეულიც ხომ ამი-

სთანა უჯრედებისაგან არის შემდგარი. ბ-ნ სახაროვი ყველაზედ მაგნებელია ადამიანისთვის ყურანისაგან დამზადებული ლეინა მიანია, რადგან ამ ბოლო დროს ლეინაში აღმოჩნდა „ფურფუროლი“, რომელიც მებღალ მაგნებელად და ალკოჰოლზედ 80-ჯერ მეტად ჰქნამავს ადამიანის აგებულობას. „ფურფუროლი“ შედგება იმ მიკროგარანზიმებისა, რომლებიც მოქმედობენ ლეინის დუღილის დროს და რაც უფრო ძველია ლეინი, მით უფრო მეტად მავალია თურმე ეს ნივთიერება. მაგალითად ბ-ნმა სახაროვმა დასახებო ინგლისი, სადაც ბევრი აღიარა ჰმარობს ალკოჰოლზედ სას-სილოდ და მოიყვანა სტატისტიკა, რომლითაც ცხადად დანახვა, რომ 20% შემცირდა სიკვდილი ინგლისში იმით შორის, რომლებიც ალკოჰოლიან ნივთიერებას არა ჰმარობენ. აგრეთვე მაგალითად მოიყვანა ნანსენი, რომელმაც არავითარი ალკოჰოლიანი სასმელი არ წილიც კიჲ ქვეყნებში მოგზაურობის დროს სახმარებლად და სამი წელიწადი ისე გაატარა აშხანაგებით, რომ ფრჩხილიც არავის არ წარმოსტკენია.

დაბაბაძე სოფელი

(მოწერილი ამბები)
სოფ. ჰმად-სამარა (შორანის მხარა), 5 აპრილი. ამ თორმეტის წლად წინედ აქ ერთი საზოგადოება შეკვლავს მოხდა: ერთს დაქვს მოჭკვალს თავის სახლში ამავე სოფლის მცხოვრება ახ. წესტორ. ლეგია და მისი ცოლი მაქრანა, რომელიც დღემდე დის ქალია. ამათ დადნათ იმისა და ალკოჰოლი. საქმის განწყობა დროს კერ გამოაჩვენა სასამართლომ,

ნუსტორი აგრ-დაწერილი იყო, თუ არა მარტოზედ და ამის გამო ობლები უკანონო შეკვლავს ექმენ ცნობდნენ. სასამართლომ ამ დაწვრი ობლოთ წელწელმა კაცისან სუთი თუ მან თავის მამას და ბაბის მამე დაწვრიდა. ობლებს მზრუნველად დაუნაშეს ჯაჲრს მცხოვრება გელს ლეკსა ნებარეიმე, მაგრამ რა? მთელი სოფელი აწვის ამ ბავშვისან საცოდაობით: ამუშავებს მზრუნველი ობლებს უფროად ზანთარ-საფუძეს, ფეს-შაშუკვას და ტანთ-შაშუკვას. ობლომ ჯაღად აწის ეს-ნა თუხმეტკას წლასა და ჯარ მამას ფეშსა არ იდის, რა არის ფესსაგეული, არის ბუჯაა გამოსკეული ერთს დაჯონელს ჰმარნა, დადის უფროად მხმწინად, თითქმის უფროად ამა სხეულისა უნის და რადესაც მსჭვდევსა ადამიანი სიფრცხვლით თითისა და ფარტანის ნაგაფუქსა აფარებს ტუტეებს სხეულსავე. ატეგანად მოკვდილი დაუტყვევდა ჰმუშობს, შუშ-წელსა ჰმადეს, მუქეშობს და სხ. ორივე ობლოდ ფეშეა მთლად დასუთიდა და დაწვრილებული აქეთ. ხანდა იმისათ ცოდათი იქვს, მაგრამ კერაფერს უბედავს მზრუნველს ობლებსა, რადესაც ის ძველად ნამამასხლასარა და აქ „მადარად“ ითვლება. ჯაღებში და სოკან მარტოზედ აწის ობლებს, „მარტოვეთს მარტოველი სხ-სოკადოა“; თითი მკერს დადს ჯაღებ ტუფისაშიდ მწველ ადამიანთა გულ-დამბაებურს ადგენებს თაღ-უფრს, რომ მარტოვეთს არ დაიხარონ ბუტრეჯელს ჯაღისა და შორამისაგან, აჯადეთეს მარტოვეს უქმითან უნატრონან და ეს ობლები-გი ათ-ჯერ და ას-ჯერ უარესად დაიხარულნ არან და ჯერ ამითა მო-სწინედ და ჰმადე-გი ნრავინ არას. მეთაფლურე

ნარკვევა
(ქურთლ-ვახუთილია)
დღეს წერილია დაბეჭდილი ახალიცნებ-სკოლებთა შესახებ ცან-სკოლებს“ მი. წერილით დაწერილით არის მოთხრობილი, რთ-გორ უმდიდრენ ხელს სთმებენ მართლ-მადიდებელ ეკლესიის ბე-ბას ქ. ახალიცნებში და იმის ნაცვლად შიგ შუა ქალაქში რთგორ დასეს სწავლებული სასკოლი. სხვა-თა შორის, ავტორი ამ წერილისა ბ-ნი Needle თავისის წერილის დასაწერსში შემდეგს ამავე მოკვი-ბრობთა:
ქსანდელი ახალიცნების მარს შეადგენს უმეტესსა წაწილს ზემო ქართლისს, რომელსაც მტკერისა და ჭორახის მიადგება უწინაჲს. ეს ჰევეს მადლად მართლებს მარ თუ დასახლებული და უსო-ფოს დროადეს საქართულისს სემეფოს წაწილს შეადგენს. მე-XIV საუკ. ზემო-ქართლისს ეწოდა სათაბაგო, 1828 წ. მთელი ეპოქა მკვდარს დასათაბოს უმეტესის წაწი-ლისათვის. ამ წელს, 15 აგვისტოს, რუსთა ჯარმა, რომელსაც უწი-ლიდა ჰასკეიში, ბრწყინვალედ და-საძრდა ოსმალეთს ჯარს და ირთ-მით ახალი ახალიცნება 1829 წ. დ-რანამბოლის სკლ-შეკრულობით რე-სუთმა, სხვათა შორის, ოსმალეთის-საგან ახალიცნების საფაშოგ მადლად, რომელიც ახალიცნების მარსად იქმნა გადკეთებული და ჯერ ქეთაისის გუბერნიის ეკუთვნოდა, შემდეგ ტუფ-ისათვის.
რუსეთის ჯარის მიერ დაპრო-ბამ ახალიცნებისა, რომელსაც აქაურ-ნი მიუყვან და მთავრად სწავლ-დასახლებულნი, შამის ზარს დას-სა მამადანებს და და-მაღა მკვიდ-რი ამ სავაშობის ოსმალეთს გარდა-

სევეს. თვის სამაგროდ სულ 5—6 თვის განმავლობაში გვეწვია, 100,000 მეტი სომეხი.
შეგე 1831 წ. ახალიცნის გადმო-სახლებულმა სომეხმა ოსმალ მარ-თავს გრაფ ჰასკეიში, რომელიც 10 მუსლისაგან შესესებოდა. აი უმთავრესად რას სთხოვდნენ სომე-ხნი. 1) სომეხ-გრაფთარანას სარ-მწებრებას ხელსთან რუსთა სხვა ხელსს ნუ დასახლებოთ; 2) ახალი-ცნების სომეხებს ნება ჰქონდეთ თი-კანთია განსაკუთრებულად „საქარის სასამართლო“ დაიხარონ; 3) ნება ჰქონდეთ თავისუფლის, უხეხა და მკარდასახლად კარბობისა და სხ. მაგრამ ასეთი არ იყო გრაფი ჰასკე-იში, რომ ამთა დასთანხმებულა, ამა-კრას სწავს, მან უარ-ჰყო ეს უსიარ-ცხადლო ოსოვან სომეხისათა.
თუ ყოველივე ეს მართალია, აქედანაჲს ჰქნან, რა სხვისი შემუ-ქნარებელი ვნა ყოფილა სომეხნი და თვად პირველვე რა მოაძვე-რება გუბერნიისა შემოქმედისა კავასიბო. სხვას ჩემთან ნურავის გააჭკვანებოთ, ჩვენ ცდადვე უნდა ვიყენებო. შორს არსად წასულენ იმ ფანატოვობაზედ, რომელიც უმწველია უსწავლით ოსმალეთ-გან. ჩვენ-გი ვაზარდებენ სხვისი მეუწინარებლობას და მტრობის გამოკლებას. ამაზედ არის ნათქვა-მი, „ჩემი არ გითხრა, გული რით გატრობოა“.

რუსეთი

შინაგან საქმეთა სამინისტრომ გუბერნატორების საყურადღებოდ ცრუგულიანი გამოსაქ, რომელსაც რუსეთის ყველა ქალაქის მკვიდრობისათვის დიდი უფლებობა აქვს. სა-მინისტროს ყურადღება მიუქცევია იმ

არის გონიერი და სინდისიერი სა-ზოგადოებებ? არსად არა ყოფილა იგი და არც დღეს არის და ვიდრე არ შეიქმნება ასეთი საზოგადოება, ამ დრომდის სასჯელს საზოგადოებისს არ ექნება არავითარი ძალი, არავითარი სამართლიანობა, იგი ყოველი თვის ძალ-მოძრაობის გამოხატობა იქნება. ხოლო როცა საზოგადოე-ბა მიადრწეს იმ უფლებას საფუძვლად, საცა გონიერება და სინდისი მჭე-ფობს, მაშინაც-კი ვისმე დასჯის სას-ტრად, რადგან თავისის ცოდვის შე-მგნება სხვის ცოდვებს გულ-რბა-ბოდ, თანგაძობობით და შეწყნარე-ბით მოეცილება, და მისგან მიზღვე-ული სასჯელიც უფრო მკურნალო-ბა იქნება და დარკობა.

საზოგადოებას ნება აქვს, მისთვის მიუცილებელიც არის, დანაშავე, წესის დაბრუნებუ დასაჯოს, უნდა იხატებოდეს ეს სასჯელი, უამისოდ შეუძლებელია არსებობა საზოგადო-ებისა. საზოგადოების, მაგალითად, სკოლის ოჯახის ბუნდობა, ოჯახის ზნეობრიობა, ოჯახი იმომავლის თა-ობაზედ მზრუნველი, და ამ თაობის შორის მადლის აზრების ჩამწერვე-ლი. წარმოიღვინათ, ვინმემ დაარ-ღვია სოფილდ ოჯახისა უფლებების შემთხვევის გამო, მისთვის, რომ მის გულში ძლიერმა გრძობად დაი-ბუნდა, სიყვარულმა ტატრი დაიღვა. ეს გრძობა შეურყეველი და უცე-ლობგელს უფლებას შეადგენს კერძო

ადამიანისას. საზოგადოებას ნება არა აქვს შეზღუდულს უსუფუძლიად და უაზრონად ვე გრძობა. ქალი კაცს უნათხოვს, იმის მთავრ შეუყვარდა და ეუბნება მქარს, აღარ შემიძლიან შენთან ვიჯიხობო, რადგან გულში აღარ მიღვივებს ის გრძობა, რომელიც არის ერთადერთი დამაკავშირე-ბელი მეუღლეთაო. გამარჯვებული საზოგადოება ასეთს ქალს განაძევებს ხოლმე თავისის წრიდან. ეს დიდი სისხატევე და მეტის-მეტე თავებლობა საზოგადოებისაგან, იმდენად დამონე-და კერძო ადამიანისა, რომ თვით მისის საუკეთესო გრძობის მოსო-ბას ითხოვს იმისაგან და უბრძანებს სიციცხლეთვე თავი მოეკლას. ხო-ლო მიანც რაჲ იგი გრძობა საზო-გადოების ინტერესს შეეხება, საზო-გადოებას აქვს თავისი განრისხების, თუმც ვადაპრებულის, ცოტაოდენ-ის საბუთი. მაგრამ ამა მანათრო-ვარი იქცევა იგი მთავრ შემთხვე-ვაში: ქალი ვახთოვდა, მქარი შესულ-და და სხვა შეუყვარდა, სიყვარულის გრძობას იკმაყოფილებს ისე კი, რომ მქარმა ამის შესახებ არა იცის რა. აქაც ოჯახის კავშირი ირღვევა და, კიდვე მეტეც, ოჯახ-ში საზოგადოების სიტუაცი იღვას ფე-სვებს. ამ ქალს კარგად ესმის, რომ პატრონური ქცევა ჩვენს დროში დაშალა და საზოგადოებასაც ეთითი თვალს უხევეს. საზოგადოებამ იცის,

ძალიან კარგად იცის ყოველივე და მიანც იტყობითა და ვაშის ძახი-ლით ეტყობს ასეთს ქალს. რაღა ძა-ლი, რაღა ვაგენდა უნდა ჰქონდეს იმ საზოგადოების მსჯავრს, რომე-ლიც ასე იქცევა. პირველ შემთხვე-ვაში უბედურს მოვლენას და რიგისა, პატრონურს, გულ-მხიდლს ქცევის სასტიკად სჯის, რადგან თავისი უფ-ლებები შეურაცხებულად იცნო, მე-ორეში კი უბატონობად ურიგოა. ანა დანზახსულს ფარულს ბორო-ტებასა და მცოდურებას თვალს არი-ბდებს,—მე რა ვიციო, რთი დამიბ-ტკიცებო და სხვანი, პირველს შემთხ-ვევაში შეცდობაა, მეორეში ბოროტ-მოქმედება. პირველ შემთხვევაში თუ ოჯახის კავშირი შეიკრება, სიწ-მიდვ ოჯახისა შეუბღლილი ოჩე-ბა და პატრონება ოჯახის წევრები-სასრულიად იფიცულიად არის და-ფარული, რაიცა არ უნდა იყოს სა-ზოგადოებისათვის უმნიშვნელი. მეორე შემთხვევაში კი პირადი ღი-რსებაც დაიწყებულა, ოჯახის ა-ქ-მობი გაწყვეტილი და ოჯახში ახალი ვარყენილობის თესლია შეტანილი: აქ მოტყუება მქარის ცოლისაგან (გინდ ცოლისა მქარისაგან, რს ჩვენ-თვის სულ ერთია. ჩვენ სრულიად წინაღმდეგნი ვართ იმ აზრის აზ-რისა, ეთითმ მხოლოდ ცოდნა უნ-და დაიცვას მეზიდე მცნება და მქარ-მა არა. იგი მცნება ორივესათვის საგაღებულაა და რომელიც დაარ-

ღვევს, იგი ცოლ-ქმრობის ავიგრი-საც სწევვტს), მოტყუება შეიღები-სა შობობებისაგან და ოჯახის ყველა წევრისა ვიოცე არამბოდისაგან, რაღა ყოველისავე ამას საზოგადოება არა-ფრად ადგებს—საბული მოგვეციო, დადევანბეთო.
ასეთს სიყალბეზედ ადგებულის საზოგადოების იმ უმსგავსო და უფუ-ნურს მსჯავრს რაღა მნიშვნელობა უნდა ჰქონდეს ვისმსგავსი, რაღა ვაგენდა უნდა იქნობის მან?
საუბედურად რიგინი და სინა-დისიერი ადამიანი მიანც იტანება, ყოველივეს მგრძნობს თავისი დანა-შაულს, სინდისი ჰქვენის და თვი-თვე აღიარებს თავს საზოგადოებისა-გან დანიშნულს სასჯელის ღირსად.
უსინდისო და უგუნური-კა-თარეშობს თავისუფლად. სასაკო-ლოდაც არა ჰკაფდის საზოგადოების მიერ წარმოთქმული მსჯავრი. წარ-მოიღვინეთ, რომ საზოგადოებაც თითქო შემინებული იყოს, ამგვარს ვაგებტრენებს უცერად ურბედეს, ძალიან მალე იფიცებს იმისი ცოდ-ვესსაცა და თავისის სასჯელსაც; თი-თქო ეწინაღობესო, ჩემი ცოდვიც იგი გაამბილობს და ჩემგან მოქმეულის იარაღით მევე არ დაეკობლობს. ასე ვაუფრთხის ხოლმე ბოროტის ჩამდე-ნი ყოველ კაცს, რომელიც-კი ცო-ტად დას მადლა დაიწყებს ლაპარაკს, უმინიან, ჩემი ამბები ქვეყნას არ გააგებინოსო და არ ჩამადგოს ჩემ-

გარემოებისათვის, რომ ამა თუ იმ ქალაქის საბჭო კერძო ამხანაგობათ შორის ისეთ უფლებებს ანიჭებდნენ, რომელიც ქალაქის მკვიდრთ დიდ ხარისხ აძლევს. საბჭო, მავალითად, პირიქით ეცდნენ და უფლებებს აძლევდნენ კერძო კაცს ანუ საზოგადოებას, ქალაქი გაანათო, წყალი გამოეცინა, ცხენის რკინის გზა გაეკეთებოდა და სხ., რის გამოც ქალაქი ზარალი ვარდებდა და კერძო კაცები დიდ-ძალს სიმდიდრეს იძენენ. თუ ქალაქმა პირობა დაარწმუნა, ანუ ვინც გასულიყო და საზოგადოების გამოსყიდვა მოიწადინა, ეს მეორე მხარეს, ე. ი. კერძო კაცთ ანუ საზოგადოებას, რომელთანაც ქალაქი პირიქით აქვს, კიდევ უფრო მეტს სარგებლობას აძლევს ქალაქის საზარალით. ეს ასე მითამა მოხდება ხოლმე, რომ ხშირად ქალაქის მხრუწყლნი ერთ-ერთ უხერხულად და ქალაქის საზარალით ეკვირან პირობით კერძო საზოგადოებას.

ცირკულირში ნათქვამია, რომ ქალაქის წარმომადგენელი კერძო კაცთ შორის წინ დაუხედავად ეკვირან პირობით და არსებულ კანონსაც არღვევენ. ამისათვის, ზრახვებს ცირკულიარი: 1) ქალაქის თვით-მართვლობამ კერძო კაცთ პირობით არ უნდა შეეცადოს ისეთის საფრის შესახებ, რომელიც ქალაქის თვით-მართვლობის უფლებებს გარეშე არის; 2) თუ ისეთი პირობა, რომელიც პირველად მთავრობამ უნდა დაამტკიცოს, სანამ ეს ასე არ მოხდება, ქალაქმა ამ პირობით შეეცადოს არ იყოს; 3) თუ ქალაქის საბჭო კერძო კაცთ ისეთის პირობით ეცდნენ, რომელიც ქალაქის მკვიდრთ ზიანს მოუტანს, ასეთის პირობის წერილობით განხილვას და მართვლობის საბჭო კერძო კაცებზე უნდა განიხილოს, თავისი აზრი დასცეს და შემდეგ საბჭოსთვის უნდა წარუდგინოს განსახილველად.

რევი არ არსებობს, უმცროსი უფროსის არ ემორჩილება და სხ. მაგრამ ეს ნებისმიარის მოკლებულია. საბერძნეთის ჯარისკაცი დიდის ნიღბითა და პატივით უცქერს თავისი უფროსს, რაც ოსმალეთის ჯარისკაცთა შესახებ არ ითქმის. ბერძნის აფიცრები განათლების მხრივ ეკვირან რომელიმე სახელმწიფოს აფიცრის უკან არ ჩამორჩება და ეს ხომ იმის თავმდებობა, რომ იგი ერთ-ერთ-სინდისიერად მოეკიდება თავი იმის მოვალეობის შესრულებას. ამის იმასაც თუ დავუხედავებთ, რომ ბერძნის აფიცრები სეუტეთისო მამულიშვილია და სამშობლოს დიდი სიყვარული აქვს, ყველასათვის ცხადი შეიქნება, რომ ბერძნის აფიცრის ოსმალეთისადმი დიდი უპირატესობა ჰქონია. ბერძნი მუდმივად იმდენ, რომ საბერძნეთი ჯარისკაცის ხარჯს ვერ გაუძლებს, მაგრამ, როგორც უფრო მეტად ვიცნობთ აქტივებზე, ეს ხარჯი არც ისე დიდ ყოფილა, როგორც ზოგიერთებს ეგონათ. საქმე ის არის, რომ საბერძნეთის მთავრობამ თითქმის ყველა ზარბაზნი 1880—1885 წლებში შეიძინა, ხოლო თოვები 1874 და 1880 წ. ანუ რომ ამ ემად მხედრობისთვის მხოლოდ სასმელ საქმილია სპირტი და ტანსაცემელი; სხვა ყოველივე სამხედრო მასალა დიდხანს დამზადებული იყო და საწყობებში ინახებოდა. თითო ჯარისკაცის შენახვა დღემდე მთავრობას ერთი ამახ უჯდება.

თუ ოსმალეთის ლაშქარი თესალიაში გადავიდა, როგორც მუდმივად, მაგრამ უკიდურესად დაღლილები, ისე ფრეს ვერ გადასდებდა, რომ დიდ დაზარალებას არა ჰხახას; თითოეული ქვა და თითოეული ძირი ხე პატარა ციხე-სიმაგრეს წარმოადგენს, საიდანაც ჩასაბრუნებელი ბერძენი ულმობელის ტყვეობა მტერს გულმკერდს გაუფრთხავს.

პრინციპა და ბიპლიოგრაფია

„უფემის საოცარი ღმრის ხანა მოკლენებ“ ნ. რუბაქინის, თარგმანი სვეტიცხოველელის მიერ.

ამ დღემდე ზედ-ზედ გამოვიდა ქართულს ენაზედ ორი მშენიერი სახალხო სამეცნიერო წიგნი: ერთი ზემოდ ამოწერილის სტატისტიკა, ხოლო მეორე — როგორც სთავრობად აღნიშნული ძველად. ეს მოგონებები ჩვენს ლიტერატურაში, ჩვენის აზრით, მტკიცედ აღნიშნავს ჩვენის ცხოვრების პირველს ნაბიჯს ახალს გახედ. ამ გვარ წიგნების გამოცემა ცხადი მომსაწავებელი ჩვენს შურობაში ერთგვარობის მოსაზრების ღვაწლად იმის, რომ ფესს იკიდებს ახალი მიმართულება, რომლის გარეშე მტკიცედ არის დაკავშირებული ჩვენს მეთხველს საზოგადოებაში უფრო აღძრულ მოთხოვნისადასან. ქართულს მეთხველს ეხლა ისე ვეძღვრავთ აქმაყვილებს საარსებო წიგნებს, მეცნიერული ცოდნაც მოსწყურდა და აი ამ წყურვილის მოსაკლავად ჩვენი ინტელიგენცია სცილობს, მიაწოდოს სამეცნიერო აღვილა-ვასებელი წიგნები.

„ბუნების საოცარი და მრისხანე მოვლენები“ რუსულ ენაზედ სულთაოროდელ წლის განმავლობაში სულ გვრ გამოცემა საუკეთესო გამოცემელთაგან რამდენსამე ათასს ეგზემ-

პლიარი, ავტორი ამ წიგნისა, ბნი რუბაქინი, ცნობილია რუსეთში, სხვათა შორის, როგორც რუსეთის ნიჭიერი მშენებელი სახალხო საინჟინერო წიგნებისა. ძვირად შეხედვით რუსულ ლიტერატურაში ისეთ სახალხო სამეცნიერო წიგნს, რომელიც მდამო მეთხველისთვის ისე მისაძინა-საინტერესო იყოს საკითხავად, როგორც ეს წიგნია. ამ გარემოებამ გეროვანი უფრადლება მიიქცია ქან რ. ლევიკისასაგან, რომელმაც ცნობილი შეკრება სხვადასხვა საკითხი სკოლაში წიგნის-საკვების შესახებ. აი რას ამბობს იგი: ნაქლებელ ჰეიხელობებრა სავუნების-მეტყველო, ისტორიულ და სახალხო მინარასინ წარწერებ, ბნ რუბაქინის მიერ შედგენილ მშენიერ წიგნებსა ვარდა, რომელიც ირადღეს მეთხველს თავისი ცოდნისა და მარტების განმარტებით და მომზიდვების მინარასითაო. ქან რ. ლ — კეთას აზრი არ იქნება სრული, თუ არ დაეძრება, რომ ამ წიგნების ღირსებას შეადგენს აგრეთვე და უზოარტესად ის გარემოება, რომ ასეთი მშენიერის მხით დაწერილ წიგნებს წყალობით სპიხეველს მტკიცედ ემტებება გულ-გონებაში ბუნების მოვლენის შესახებ მრავალი ფრიალ სასარგებლო ცნობა, რომელიც მეტრს ფიქრს აღძრავს და განუტარებებს ძველის-ძველს, ყალბის აღზრდას ვამო ჩანტრების ცრულ არაწმენებას. ამ საგნის მისაღწევად ავტორს ნიჭიერად აღჩრევიდა, ხელოვნურად შეუჯგუფებია და მეცნიერულად აღხსნა ბუნების ისეთი არა-ჩვეულებრივი მოვლენანი, რომელიც განუფიქრებელს ადამიანს ჯდოვარტებად და სასწაულად ეჩვენება და რომელთა გავლენის ქვეშ მის ცულქვ უდრტახა ათას ნაირ გონება-დაზნაშობელ ცრულ-მოწმენებას სთხახვს, მავალითებრ, სისხლის წყობა, ცეცხლის წყობა, რამდენისამე შხისა, ამ თვარისა, ან კოდვე ჯვარის გამოჩენა ცხედ; ქიებისა, კალიების, ან სხვა ციხეველთა და მტყნარტეთა წიგნა და სხვანი.

ქრანალ-ნაშთიბიდა

ამოცრებილი ამბები.

სწორედ ერთი წელიწადი იქნება, რაც მიუღს ქვეყანას მიუღდა ახალი რენტენის მიერ აღმოჩენილ სიგების შესახებ. ეს სიგები მრავალ გვარად გამოიყენება მეცნიერებაში. ყველაზედ ძლიერ-ქვეყანა ალაბანაჟა დღისთხმა, რომელმაც გამოა-ხიდა, რომ რენტენის სიგებში შემცველი ორი უსინათლო კაცი მოგარჩნე და იმედ მტყვს, ამ სიგებში სხვა უსინათლო-არისო და მართლად შესაძლებელი უნდა იყოს ამ სიგებში უსინათლოს მორტენარი, რენტენის სიგების მოქმედება. აღნიშნული ნაწიხე სწორედ რომ საკრეველია. გერმანიის პროფესორმა ფიქსმა მიუღის საათის განმავლობაში მიიღწა ეს სიგები თავის ხელს და მუშავებ ტიპოლი იტრბო. ცოცხა ხანს შემდებ ხელხედ განი დაწოთი და დადებრად, მეორე მენიერის რენტენის სიგებმა ისე დაუწვა ხელი, რომ იძიხულებდი იქნა მეტრასილის მიგნარტის, მიუღის მტყის სიგების განმავლობაში ეს მეცნიერი მარჯვენა ხელს ვერა ჰხმარებდა.

ამბოზენ აგრდვე, რომ რენტენის სიგებისაგან ადამიანს თმა სციხელებოდა. ზოგნი-კი ამტკიცებენ, რომ თმა პირ იქით მარტებად და თუ ეს სიგები ხშირად მიიფინა ხოლმე თავის ქალას, თმა სრულმით არ ჩამოვდა კაცს და არ გამოვლიტებოდა. სასაგადლო რენტენის სიგები ძლიერ განსაყვარია მეტრასილისათვის. იმედია, ჯერ კიდევ სხვა რამ ახალი თვისება აღმოჩნდება ამ სიგებში და მეცნიერი და უფრალ-გახეხებულ ამ სიგებზედ კიდევ ბევრს ილაპარაკებენ.

მორი ხუხული

ბანი გარეგა წყრუთლის. „კვლის“ ბატონა ჩვენს წერის პირდაპირი პასუხი ვერ ვცასკა. ვერც ერთს საბუთს ვერ შეეკიდა, ვერც ერთს ფაცს, ჩემან დასახელებულს, ვერ ვცასკა, უნივერსიტეტის სამართალს შეუწინადა და გავუფრთხა. აჰარია, მან თავისი პირველი ხუხული ჩაუფ-

არსარგებლობა მოაქცია? ჭკობის კრამის წაწველაგანმა. — ას სარგებლობა, უმასუხს მასწავლებლამ: რომ სსკეს აფრთხილებს, ხა, რა მავნებელია ბუტის არყისა და ღვინის სმაო.

კრამს მემსაქმე მარამტრანი (ტრამისის მსწავლებელი) ეუდა თუმი: ერთხელ, როდესაც რა მავად იყო მასო-ლოდა, პარამტრანის ოსანი იქნუნდა: „გარეგა ამხალია“. მამამულ სრულად განსაყვად თურმე მომთმინებავს, გავცა-ქა მამქნას გარეგა და სოქვა: — ეს-გავა იმედი მტყვს, შენს თავს მანებ დაუჭრე რამ წიგნს მო-დასო.

კრამს სოფლის მუხრმე სსკელ-განთქულს აგრომანს, რომელმაც გარეგას ვამის დრანს მომწავდა ასწავლა, შემდეგი წარღვი მასწავრა თურმე: „მტკიცეველყო ბატონო! გუშინ პირუტყვისა გამოეფნა-გვად ეყოვა განსე-რამდენსამე დიარა თქვენს ვამისა. კერატებზე ბუკრა იყო, და ძღვან მივერდა, თქვენ რატომ არ იყავით. თქვენა უმთარწავსა მონს N. N.“

სწორედ ერთი წელიწადი იქნება

რაც მიუღს ქვეყანას მიუღდა ახალი რენტენის მიერ აღმოჩენილ სიგების შესახებ. ეს სიგები მრავალ გვარად გამოიყენება მეცნიერებაში. ყველაზედ ძლიერ-ქვეყანა ალაბანაჟა დღისთხმა, რომელმაც გამოა-ხიდა, რომ რენტენის სიგებში შემცველი ორი უსინათლო კაცი მოგარჩნე და იმედ მტყვს, ამ სიგებში სხვა უსინათლო-არისო და მართლად შესაძლებელი უნდა იყოს ამ სიგებში უსინათლოს მორტენარი, რენტენის სიგების მოქმედება. აღნიშნული ნაწიხე სწორედ რომ საკრეველია. გერმანიის პროფესორმა ფიქსმა მიუღის საათის განმავლობაში მიიღწა ეს სიგები თავის ხელს და მუშავებ ტიპოლი იტრბო. ცოცხა ხანს შემდებ ხელხედ განი დაწოთი და დადებრად, მეორე მენიერის რენტენის სიგებმა ისე დაუწვა ხელი, რომ იძიხულებდი იქნა მეტრასილის მიგნარტის, მიუღის მტყის სიგების განმავლობაში ეს მეცნიერი მარჯვენა ხელს ვერა ჰხმარებდა.

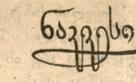
ამბოზენ აგრდვე, რომ რენტენის სიგებისაგან ადამიანს თმა სციხელებოდა. ზოგნი-კი ამტკიცებენ, რომ თმა პირ იქით მარტებად და თუ ეს სიგები ხშირად მიიფინა ხოლმე თავის ქალას, თმა სრულმით არ ჩამოვდა კაცს და არ გამოვლიტებოდა. სასაგადლო რენტენის სიგები ძლიერ განსაყვარია მეტრასილისათვის. იმედია, ჯერ კიდევ სხვა რამ ახალი თვისება აღმოჩნდება ამ სიგებში და მეცნიერი და უფრალ-გახეხებულ ამ სიგებზედ კიდევ ბევრს ილაპარაკებენ.

ამბოზენ აგრდვე, რომ რენტენის სიგებისაგან ადამიანს თმა სციხელებოდა. ზოგნი-კი ამტკიცებენ, რომ თმა პირ იქით მარტებად და თუ ეს სიგები ხშირად მიიფინა ხოლმე თავის ქალას, თმა სრულმით არ ჩამოვდა კაცს და არ გამოვლიტებოდა. სასაგადლო რენტენის სიგები ძლიერ განსაყვარია მეტრასილისათვის. იმედია, ჯერ კიდევ სხვა რამ ახალი თვისება აღმოჩნდება ამ სიგებში და მეცნიერი და უფრალ-გახეხებულ ამ სიგებზედ კიდევ ბევრს ილაპარაკებენ.

„კვლის“ ბატონა ჩვენს წერის პირდაპირი პასუხი ვერ ვცასკა. ვერც ერთს საბუთს ვერ შეეკიდა, ვერც ერთს ფაცს, ჩემან დასახელებულს, ვერ ვცასკა, უნივერსიტეტის სამართალს შეუწინადა და გავუფრთხა. აჰარია, მან თავისი პირველი ხუხული ჩაუფ-

უცხოეთი

საბარქანი. აი რასა სწერს ზოგენი გავრთი საბერძნეთის მხედრობის შესახებ: საბერძნეთის ჯარისკაცი ისეთის ღირსებით არის შეწყული, რომელიც კეთილ-განწყობილია და სანიღდა ლაშქრისათვის მიუკლებელ საკიროებას შეადგენს. იგი მამაკია, ჯადვის ამტანი და ისე უყვარს თავის მამული, რომ იმისათვის თავის თავს-კი არ დაპზოვებს. ბერძენი ბავშვიდანვე ტრევეთოთის ხმარებას; ამიკომ დაზნადილებით შეიძლება ითქვას, რომ საბერძნეთის ჯარისკაცმა ზედმეცნიერად იცის თოვის სრლობა. გარდა ამისა თითოეულ ბერძენს თვალწინ უღვია საბერძნეთის საუკეთესო მამულიშვილთა აზრდილი, რომელთაც მამულის განთავისუფლებას თავი შეწყურეს; ასეთ მამულიშვილთა ხსოვნა ბერძნის ჯარისკაცს დიდად ამხნევეს და ანუემეშებს და ამასთანავე იმის მავალითსაც აძლევს, როგორ უნდა გასწროოს ადამიანმა თავი ქვეყნისა და ერის კეთილდღეობისათვის. ბერძენი იმ აზრისანი იყენენ და არიან კიდევ, რომ საბერძნეთის ჯარში არავითარი წეს-

ქვეყნისაზედ არა არსება ასეთი, რომ სასარგებლოდ არ მოქმედანოს, სოქვა მასწავლებლამ. — ლოათის კაცის წითელს ცხეარის

როცა „კვლევა“ ჩვენ წინააღმდეგ ასტრე-ბა პოლიტიკა, ბნის: აკვირვებელი, სილოვან ხუნდელი და ლუტუ მეგრე...

ლის ოც-და-ხუთის წლის განმავლო-ბაში და როცა „სუბტელა, ბნი ო-ბნი მურნარგია სწვის მამის ბიოგრაფია...“

დეკემბერი

(რუსეთის დეკემბრის საფურცლები)

9 აპრილი

პეტარბურგი. უმაღლესი ბრძანებ-ბის განსაკუთრებით გარდასახე-ბის, რომელიც დასავლეთის ცხრა...

შინაგან საქმეთა მინისტრმა და-დგინა: „გვს. „ნოვოსტის“ ცალკე ნომრებით გასყიდვა ატკობილურ...

კამისიამ, რომლის თავმჯდომარედ ე. ვ. ბოგდანოვიჩია, მთელს რუსეთ-ში ცეცხლისგან დაზარალებულთა...

კომპანიაში. ხელმწიფე იმპერატრიცა მარია თეოდორეს ასული გივზღვრით წავიდა. რკინის გზის სა-დღურში მდების მთელი გვარეულობა...

კონსტანტინოპოლი. საბერძნეთის ჯარი ლეფერტის ყურეს გადავიდა და სალონიკენ—დიდგაფის რიან-დაღის დანგრევა უნდოდა, მაგრამ...

კონსტანტინოპოლი. ელემ-ფაშა თავის წერილში ძლიერ აქმს ბერ-მონღო სიმამაცეს და მხეცობას, რო-მელიც იმთ გამოიჩინეს მალურის,...

კონსტანტინოპოლი, 8 აპრილი. ბოლიკალიური დღეებში გამოქვეყნე-ბული: ელემ-ფაშის დიდ ვეზირთან: „ტრინავოსის მახლობლად ყველა მთავარ სინაზურ დაპყრობილია...“

კონსტანტინოპოლი, 8 აპრილი. ბოლიკალიური ელემ ფაშა დღეებში იტყუება, რომ ორს დიდს მოწვევ-ებულ ბრძოლის შემდეგ ოსმალები ლარისისკენ წავიდნენო.

ბერლინი. იმპერატორი ვენას წავიდა. ბოლგარიის მთავარი ფერდინანდი, ლიუდვიგსგოლიცში გავლის დროსა იმპერატორის მიერ საუბრებულ იქნა...

სოფია. ომის გამოცხადების მიუ-ხედავად ბოლგარიაში შვილობიანო-ბაა, თუმცა აქ მამულიშვილურის გრძობით დიდად არიან აღტიკე-ბულნი. ესა მხოლოდ, რომ ქვეყანას...

ბეტრუმგარს ბარფ, 8 აპრილი

Table with 4 columns: მთლიანი, მარჯვნივ, მარცხნივ, დანაკარგი. Rows include various financial and statistical data.

წერილი რედაქციის მიმართ

„აქვრის“ ამ წლის მე-32 N-ში დასტავებულია აფთხი. რუსისთა რესპუბლიკის, რომელშიც მისი მო-მადეა მს. რუსისთა საფუძვლებ-დასის და მისის მსწავლებლის შეს-ხებ ამბობს: „სკოლა და არც ის გაც-ნაობა უკეთესი ყოფილა; სხვა რომ თავი დაჯახებოდა, მასწავლებელი ჩვენ-

თავს უფსო ტომის კაცია, საერთო ინტერესებია არა გავსის და არაგარ-გულ-მტყვიუფსოებს არც იქნის ჩვენის ბეჭედასათვის. სკოლისთან ერთად გვეყონდა პატარა სამაგისტრო და ისე თქვენს მტერად იყოს, როგორც ეს არის. ცხადიათა გტუბაგის მეტო არა გაც-ნაობა, რაც ხელად არ შემოსწინეს თათო-რანად წავსება.“

მე საშინადად მიკვირს N. ა. აგრ უფერად რად მოტუეუფა. თუ ის გულ-მტყვიუფსოებს იქნის სკოლის-თავის, რა უშადად მოსუფილია, ვერ აღვადგინებ გავსო სკოლის ვაიარება და მეტო სამართად გამოკარგებამს. თუ რომ მე პატარაუნდა არ ვაგრ-ელებუქნებამს მონდაბაღს საქმეს, მსუ-რველთ შეუფლადანი მოაბრძანებენ და ავადობად რადწმუნდნენ. მე-კარ, რო-გორც გარემოებას სჯელ შეუფსება, ჩემი პაღ-ლონე არასოდეს არ დამაშურნას. პეჭებს განკეთებუბასათვის.

რაც შეეხება სკოლისთან დასწრეულს სამეთვლებლოს, უნდა მოგახსენიოთ, რომ ჩემს აქ გადამომწავლამს იგი უფეს დაგადებულა იყო. მისწეს ამის ის განსჯეთ, რომ ბუგის აქაყუს გე-ბატონებს და ქალბატონებს, რომლებს რაცემად შეაძლებს წაღო გლან N-ისგ და გავთში გამოკარგებებით იმარ-თლებდეს თავს, დაუთრევათ ნაბლი-თეადგან წავსება, ზოგაერთს 3-5-დან და ესე-გა აღარ აბრუნებენ უფს. რასაკვირველია, სამეთვლებლო დაგადე-რებობა, როგორც ყველა ამისა ცდა-და, რომ შემატების მტყვიად, გავს რაცე იგი. ამისა დასამტყვიებულად მსურველი შეუფლადანი მოაბრძანდნენ, გადათვადირონ სიება და შაქის ბ-ნათება წამლებუბას და ავადობად რადწმუნდებანს, რომ აქ არაფერს შე-ვი გარ.

რუსის სკოლის მასწავლებელი და ხანაშვილი.

განსჯალუბანი

ქართული გაგამობილი საზოგად-ოლოვის გაგამობა ამით ახსადებს, რომ, თანახმად „საზოგადოების“ წესდების მე-12 §-ის, კვი-რას, 27 აპრილის დღის 12 საათ-ზედ ტუილისის სათავად-ანზაურო ბანკის შენობაში დანიშნულია დარამ-ტაულ საზოგადოების წევრთა მორა-გი საზოგადო კრება.

- 1) გამგებობისა და სარევიზო კო-მისიის ანგარიშები 1896 და 1897 წლ. მოქმედებისა; 2) ქუთაისის სათვტრო კომისიის ანგარიში; 3) მოხსენება გამგებობისა „საზო-გადოების“ მოქმედების შესახებ მო-მავალ წელს;

მომავლის დღესასწაულებისათვის ცყლით ახათიის საუკეთესო ღვინოებს ვერო 3 მან. 10 მანე-თანდ, ბოლი 20 კაპ. 1 მან. ღვინოების სარადვი იმყოფება შუბაზარის თავში, პოლიციის მეხუთე ნაწილში, წინამძღვროვის შენობაში. ს. ი. კულდელევი.

ღვინის საფუძვი პუშკანის ქუჩაზედ, ტუილისის მეხუთე ნაწილში, სახლი სუნდუკიცი-სა № 20, სახულიერი სენინარის პირდაპირ. სასუკეთესო ღვინო იხვად ოცდა-შვიდი წელიწადია, რაც ღვინით ვვაქობთ. სულან კეილანას მე თუხაუკი. (3-98-1)

4) მომავალ წლის ხარჯთ-აღრიცხე; 5) არჩევანი გამგებობის იმ წევრ-თა, რომელნიც ვიდის დასრულებამ-დე ანებებენ თავს საზოგადოების სამსახურს და აგრეთვე ორის კან-დიდობისა; 6) არჩევანი საზოგადოების წვე-რებისა. (5-98-3)

„კვლევის“

მომავალ დღესასწაულებისთვის ს. ს. შამთიშვილს მასწავლებელი მივი-ცე ვერო 2 მან. 40 კაპ. ვიდრე 12 მან., თუჩე 80 კაპ. ვიდრე 4 მან. და ბოლი 16 კაპ. ვიდრე 1 მან. სარადვი იმყოფება პუშკანის ქუ-ჩაზედ, ტერ-ასატუილის შენობაში. მიხეილ გიორგის მე ტარასოვი (5-98-4)

სამშაბის, 15 აპრილს, ტუილისის ქალაქის საბჭოს დარ-ბაში დანიშნულია საზოგადო კრება

ამ სასწავლებლების გაქირებულ მასწავლებელთა დამზარებელ საზო-გადოების წევრთა, რომელნიც ქ. ტუილისის ხარჯით დაარსებულ სას-წავლებლებში სწავლობენ“. საზო-გადო კრებამ უნდა განიხილოს და დაამტკიცოს ანა საზოგადოების 1896 წლის ანგარიში. კრება დაწყება დაიღის 11 საათზედ. (3-6-2)

წიეთს-სადავი და სამეთვლებლო ა. ი. კულდელევი ქუთაისს.

ვაუწყებ პატივცემულ საზოგადო-ების, რომ ჩემს წიეთს-სადავი ცა-ლობით იყიდება გაზეთები: „იგერია“ „Новое Обозрение“, „Инд. Лист.“ და „Черном. Вѣст.“. (2-98-2)

უბიოლი

ანუ წინანდელი ქრისტიანები გამოგებ უღებურ წაღწმობის მობასის, თარგმანი ა. ნიკიტინისა. წიენი 68 ვეროდა და ღის ერთი შური. ისყიდება ტუილისის ყველა წიენის მლაზრებში. ტუილისის გარეთ: ოზუ-რკეთში თავაჩქოლამქსთან, მახან-ში დ. ნალირამქსთან, მორჯოში მ. სალარამქსთან, თელავში ოლ. იმერ-ლიწვილითან და სურამში არაშუ შე-ღარიოთან.